

‘कॉस्मेटिक उपचार आवाक्यात’

■ ‘प्लास्टिक सर्जन असोसिएशन’ची धुरा सांभाळताना काय आव्हाने आहेत?

‘प्लास्टिक सर्जरी’ची १९९९ पासून मी पुण्यात प्रॅक्टिस सुरू केली. विविध ठिकाणी प्रॅक्टिस करताना बी. जे. मेडिकल कॉलेजचा ‘प्लास्टिक सर्जरी’ विभागाचा प्रमुख म्हणून कार्यरत आहे. देशात दोन ते अडीच हजार प्लास्टिक सर्जन कार्यरत आहेत, तर महाराष्ट्रात चारशेहून अधिक ‘प्लास्टिक सर्जन’ कार्यरत असले तरी प्रत्यक्षात असोसिएशनचे दीडशे डॉक्टर सदस्य आहेत. सर्व प्लास्टिक सर्जन, तज्ज्ञांना एकत्र आणणे आणि त्यांच्या ज्ञानाची देवाण-घेवाण करणे हा उद्देश आहे. ‘प्लास्टिक सर्जरी’ शरीराच्या सर्वच भागावर ही सर्जरी केली जाते. ‘प्लास्टिक सर्जरी’चे दोन भाग आहेत. एक पुनर्वसन (रिकन्स्ट्रक्टिव्ह सर्जरी) म्हणजे शरीराचा विघडलेला भाग पूर्ववत करणे आणि कॉस्मेटिक सर्जरी. (सौंदर्य वाढविण्यासाठी केली जाणारी शस्त्रक्रिया) यामध्ये ‘हेअर ट्रान्स्प्लांट’, ‘ब्रेस्ट सर्जरी’

प्रगत तंत्रज्ञानामुळे ‘कॉस्मेटिक उपचार’ आता सामान्यांच्या आवाक्यात आले आहेत. याबाबत ‘असोसिएशन ऑफ प्लास्टिक सर्जन’च्या महाराष्ट्र शाखेचे अध्यक्ष डॉ. पराग सहस्रबुद्धे यांच्याशी मुस्तफा आतार यांनी साधलेला संवाद...

सांख्यिक शस्त्रक्रियांचा समावेश आहे. ‘रिकन्स्ट्रक्टिव्ह सर्जरी’मध्ये दुभंगलेले ओठ, टाळू, किंवा अपघातानंतरचे व्यंग यांसारख्या अवयवांवर ‘प्लास्टिक सर्जरी’ उपयुक्त ठरते.

■ चेहऱ्याला सौंदर्य प्राप्त करून देण्याची ‘प्लास्टिक सर्जन’कडे कला असते. या तंत्रामध्ये नेमके नवीन काय बदल झाले आहेत?

‘प्लास्टिक सर्जरी’ हे क्षेत्र चेहऱ्यालाच नव्हे, तर शरीराच्या प्रत्येक विघडलेल्या अवयवा साधारण असला तरी विदुष वाटणारा भाग दुरुस्त करण्याची उपचार शाखा आहे. या उपचार प्रणालीमुळे केवळ चेहऱ्यालाच नाही, तर शरीराच्या प्रत्येक अवयवाचा सौंदर्य प्राप्त करून देणे आता शक्य झाले आहे.

काही वर्षांत ‘प्लास्टिक सर्जन’ म्हणून शरीर विज्ञान (फिजिओलॉजी) आणि शरीररचना शास्त्र (अनाटॉमी) यांचे चांगल्या पद्धतीने ज्ञान अवगत झाले आहे. ‘मायक्रो व्हॅस्कुलर सर्जरी’ करून शरीराचा दुसरा भाग काढून तो जसाच्या तसाच बसवून तो भाग पूर्ववत केला जातो. ‘मायक्रो सर्जरी’द्वारे (दुर्विंग) सूक्ष्म रक्तवाहिन्या आणि नसा जोडण्याच्या शस्त्रक्रिया केल्या जातात. त्यापठोपाठ आता ‘सुपर मायक्रो सर्जरी’ म्हणजेच ०.१ मिलीमीटरपेक्षा कमी आकाराच्या रक्तवाहिन्यांच्या शस्त्रक्रिया करण्याचे प्रगत तंत्र विकसित झाले आहे.

■ नवीन उपचाराचे तंत्र येत आहेत का?

‘प्लास्टिक सर्जन’ची संख्या

वाढण्याची गरज असून, देशाच्या कानाकोपऱ्यात उपचार होणे गरजेचे आहे. सध्या रक्तवाहिन्या जोडण्याच्या नवे तंत्रज्ञान येत आहे. नसांना जोडणारे ‘स्टॅप्लर’ आले आहेत. चेहऱ्याचे सौंदर्य वाढविण्यासाठी रुग्णांचे सर्व बाजूनी छायाचित्र काढून ‘श्री डी सॉफ्टवेअर’द्वारे शस्त्रक्रिया करता येते. ‘प्लास्टिक सर्जरी’मध्ये ‘पॅड ग्रॅफ्टिंग’ हे नवे प्रगत तंत्र आले आहे. त्याद्वारे रुग्णांची चरबी काढली जाते. त्याच पद्धतीने प्लेटलेट, स्टॅमसेल काढून केस वाढविण्यासाठी, चेहऱ्यावर आलेल्या सुरकुत्या दूर करण्यासाठी त्याचा वापर केला जातो.

■ या क्षेत्रातील आव्हाने कोणती?

‘प्लास्टिक सर्जरी’बाबत नागरिकांमध्ये जनजागृती नाही. ‘प्लास्टिक सर्जरी’बाबत अनेक गैरसमज आहेत. ते गैरसमज पुढील दोन वर्षांत दूर करण्याचे आव्हान आहे. ते आव्हान पेलण्यासाठी आता आम्ही महाराष्ट्रभर विविध कार्यशाळा, शिबिरे आयोजित करण्याचे नियोजन केले आहे. बी. जे. मेडिकल कॉलेजसारख्या सरकारी रुग्णालयातदेखील ‘कॉस्मेटिक सर्जरी’ केल्या जात आहेत. त्यामुळे या शस्त्रक्रिया सामान्यांच्या आवाक्यात आल्या आहेत.